Warszawa, 20 listopada 2026 r.
KRASP/270/2026

Szanowna Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek
Szanowni Panie Senator i Panowie Senatorowie,

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich zwraca się do Wysokiego Senatu o przyjęcie bez poprawek, ustawy z dnia 6 listopada 2026 roku o zmianie Ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (druk sejmowy nr 3264).

Ustawa przewiduje przedłużenie do dnia 31 grudnia 2032 roku obowiązywania art. 262 Ustawy wprowadzającej ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, regulującego zasady naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w uczelniach publicznych.

Przedmiotowa zmiana przewiduje przedłużenie do dnia 31 grudnia 2032 r. obowiązywania rozwiązania określonego w art. 262 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.), zgodnie z którym w latach 2019–2026 dla pracowników uczelni publicznej dokonuje się odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, zwany dalej „ZFŚS”, w wysokości kwoty odpisu dokonanego w 2018 roku, z możliwością jego zwiększenia – po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi – do poziomu nie wyższego niż 6,5% planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych.

Bez tej zmiany od dnia 1 stycznia 2027 r. zastosowanie znajdzie art. 144 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, nakładający na każdą uczelnię publiczną obowiązek dokonania odpisu w pełnej wysokości 6,5%, niezależnie od jej sytuacji finansowej.

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl

Przedłużenie obowiązywania mechanizmu przewidzianego w art. 262 zmienianej ustawy do 2032 r. ma charakter stabilizujący dla gospodarki finansowej uczelni, umożliwi prowadzenie długofalowej polityki finansowej przez uczelnie publiczne.

System szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce pozostaje w okresie długotrwałej transformacji organizacyjnej, finansowej i demograficznej. Od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2026 r. poz. 1362, z późn. zm.) uczelnie publiczne funkcjonują w warunkach zwiększonej zmienności otoczenia prawnego i ekonomicznego. Dotyczy to w szczególności zasad finansowania uczelni, ewaluacji działalności naukowej, polityki wynagrodzeń oraz rosnących oczekiwań dotyczących umiędzynarodowienia i komercjalizacji wyników badań naukowych.

Jednocześnie sektor szkolnictwa wyższego mierzy się z wyzwaniami demograficznymi związanymi ze spadkiem liczby studentów w części ośrodków akademickich oraz rosnącą konkurencją międzynarodową o wysoko wykwalifikowaną kadrę naukową i dydaktyczną. W konsekwencji uczelnie publiczne są zobowiązane do utrzymywania wysokiego poziomu jakości kształcenia i badań naukowych, przy jednoczesnym zachowaniu stabilności finansowej.

Utrzymanie przewidywalnych i stabilnych zasad dotyczących naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych należy uznać za istotny element bezpieczeństwa finansowego uczelni publicznych. Mechanizm określony w art. 262 zmienianej ustawy pozwala ograniczyć ryzyko wystąpienia gwałtownego wzrostu kosztów stałych działalności uczelni, który mógłby negatywnie wpłynąć na realizację działalności statutowej, na poziom inwestycji infrastrukturalnych, zdolność uczelni do uczestnictwa w projektach międzynarodowych i badawczych, a także na stabilność zatrudnienia.

Należy podkreślić, że koszty osobowe stanowią dominującą część budżetów uczelni publicznych. W warunkach systematycznego wzrostu wynagrodzeń oraz konieczności dostosowania poziomu płac do realiów rynku pracy, automatyczny wzrost podstawy naliczania odpisu na ZFŚS skutkowałby dalszym zwiększeniem obciążeń finansowych uczelni, bez jednoczesnego zagwarantowania proporcjonalnego wzrostu finansowania ze środków publicznych. Dla przykładu w Uniwersytecie Jagiellońskim zmiana sposobu naliczania odpisu skutkowałaby wzrost obciążenia subwencji z tego tytułu o niemal 25 miliony złotych, dla Uniwersytetu Gdańskiego byłaby to kwota ponad 10 milionów złotych, a dla wszystkich uczelni publicznych, według oceny skutków regulacji dołączonej do projektu rządowego – ok. 628 mln zł rocznie, tj. ok. 3,8 mld zł w latach 2027–2032. Obliczenia KRASP, oparte na danych 88 uczelni, wskazują na kwotę nie mniejszą niż 663 mln zł rocznie. W skali kraju stanowiłoby zagrożenie stabilności funkcjonowania ponad 80% uczelni publicznych, których wkład

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl

w kształcenie przyszłych kadr jest nieoceniona dla bezpieczeństwa Państwa stanowi podstawowy filar badawczy.

Jednocześnie przyjęta przez Sejm regulacja zachowuje możliwość zwiększenia wysokości odpisu przez uczelnię – po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi działającymi w uczelni – co pozwoli na każdorazowe uwzględnianie indywidualnej sytuacji finansowej poszczególnych uczelni oraz potrzeb pracowników. Rozwiązanie to zapewni odpowiednią elastyczność systemu przy jednoczesnym utrzymaniu podstawowego celu regulacji, jakim jest stabilizacja finansowa sektora szkolnictwa wyższego i nauki.

Mechanizm ten działa w praktyce. Jak wynika z danych przedstawionych w ocenie skutków regulacji, w latach 2019-2025 łączna wartość odpisów na ZFŚS w uczelniach publicznych wzrosła nominalnie o około 40%. Wzrost ten następował w okresie obowiązywania przepisów umożliwiających uczelniom podwyższanie odpisu w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi. Obowiązujące rozwiązanie wyznacza zatem minimum, a nie maksimum, i pozostawia decyzję o wysokości odpisu dialogowi ze związkami zawodowymi w każdej uczelni.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r., co zapewni ciągłość obowiązywania regulacji oraz umożliwi uwzględnienie nowych przepisów w planach rzeczowo-finansowych uczelni publicznych na rok 2027.

Przedmiotowy odpis w uczelniach publicznych jest i tak większy niż w przedsiębiorstwach. Obecne zasoby w ZFŚS są wystarczające do zapewnienia kompleksowej obsługi finansowej przedsięwzięć ustalanych ze związkami zawodowymi działającymi w poszczególnych uczelniach.

Zwracamy się zatem z uprzejmą prośbą o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Z wyrazami szacunku,

Bogumiła Kaniewska

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Przewodnicząca KRASP

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl